

Antwerpen, 27 februari 2026

Oorlog – Klimaat – Energie

Aviel Verbruggen
Emeritus hoogleraar
Universiteit Antwerpen

<https://www.avielverbruggen.be>

Biografische noot:

- **Opleiding:** energietechnologie – economie – politiek (KULeuven, UA, Stanford University, praktijk)
- **Domeinen:** energie, milieu, afval, water, klimaat (IPCC wetenschapper 1998-2014)
- **Impact:** inperken bouw atoomkerncentrales in België (1981-1989); sluiten Kempense koolmijnen (1989); milieubeleidsplanning & rapportering (1988-1998); waterzuivering in Vlaanderen (1999-2001). Na 2001: internationaal (IPCC); kritische analyses van internationaal (VN, EU) en Vlaams beleid qua energie, klimaat
- **Ervaring:** als leerling ontdekte ik wat fascisme, nazisme, koloniale politiek tegen het Palestijnse volk inhoudt. Juli 2022 publiceert The Guardian mijn onderzoek over olie&gas superwinsten <> **geen woord erover bij VRT, DeMorgen, DeStandaard, De Tijd, enz.**

Hoe onze 2,5 uur samen zinvol besteden?

Jullie zijn vertrouwd met de geschiedenis en het gedachtengoed v/d arbeidersbeweging:

- De coöperatieven vanaf midden 19e eeuw, met aansluitend vakbonden en politieke partijen
- K. Marx: veroveren van bezit/controle over de productiemiddelen v/h kapitalisme
- Na WO2: sociaal contract op economische groei//neoliberale machtsgreep in 1970/80 tot heden
- Wat is vandaag het belangrijkste voor de beweging? *****

Wat is nodig?

**Transformatie = totale verandering = het ondenkbare bedenken
vereist VISIE voor aanpak in ruimte en tijd**

**Mondiaal ('think globally, act locally) – onophoudelijke activiteit (ipv episodisch)
Toekomstgericht via doelrichtingen – onmiddellijke actie (ipv doelstellingen, targets)**

Wat is er nu?

**VISIE ontbreekt, bij neoliberalen en bij activisten (bv. Extinction Rebellion)
Vragen, verwachten, hopen, druk uitoefenen, ... op neoliberale machten is ONZIN**

Mogelijk, Wenselijk en Nodig zijn

**Duurzame techno-economisch effectieve oplossingen – toepasbaar, betaalbaar
Voor de grote meerderheid voordelig: financieel, sociaal, milieu, veilig, ethisch, ...**

**Deze lezing benut onderzoek over neoliberalisme en transformatie paden, in tijden van koloniale
genocide, militaire agressie, ontembare klimaatverandering, toenemende ongelijkheid, ...**

Oorlog – Klimaat – Energie

Onderling verstrengeld - Begrijp de wisselwerkingen

TRANSFORMATIES zijn onvermijdbaar, hetzij + hetzij -

Oorlog in Ukraine

Sancties, embargo's, invasies overall

Genocide in GAZA

Al Jazeera, 8 april 2014 in Khan Younis

Zou dit kind nog leven?

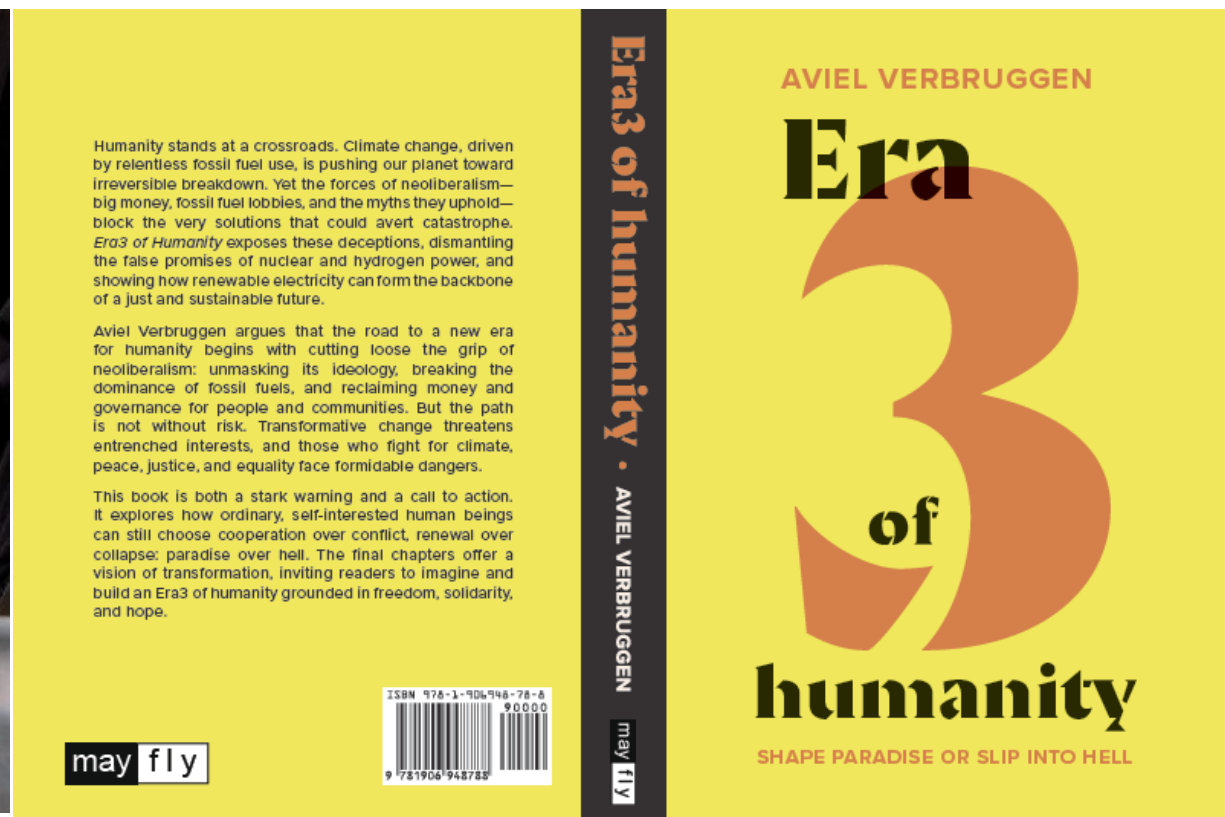


Era 3 of Humanity

Shape Paradise or Slip into Hell

Community Governance ↔ Neoliberal Breakthrough

Transformatie van Tijdperk 2 naar Tijdperk 3



Verdwijnt de mensheid voor het jaar 2050?

Essay, 1 oktober 2025

Denk in **kansen**, zoals veel wetenschappers.

Onomkeerbare opwarming van de Aarde is het grootste gevaar.

Fossiele brandstoffengebruik veroorzaakt de opwarming.

Brandstof vervangen door **Elektriciteit uit licht en wind** voor vreedzame zaken, **NIET** voor oorlog, roofbouw, obscene rijkdom, massale transporten over grote afstanden, e.d.

Opwarming van de Aarde veroorzaakt klimaatverandering

Falend beleid

Onomkeerbare opwarming & Ontembare klimaatverandering

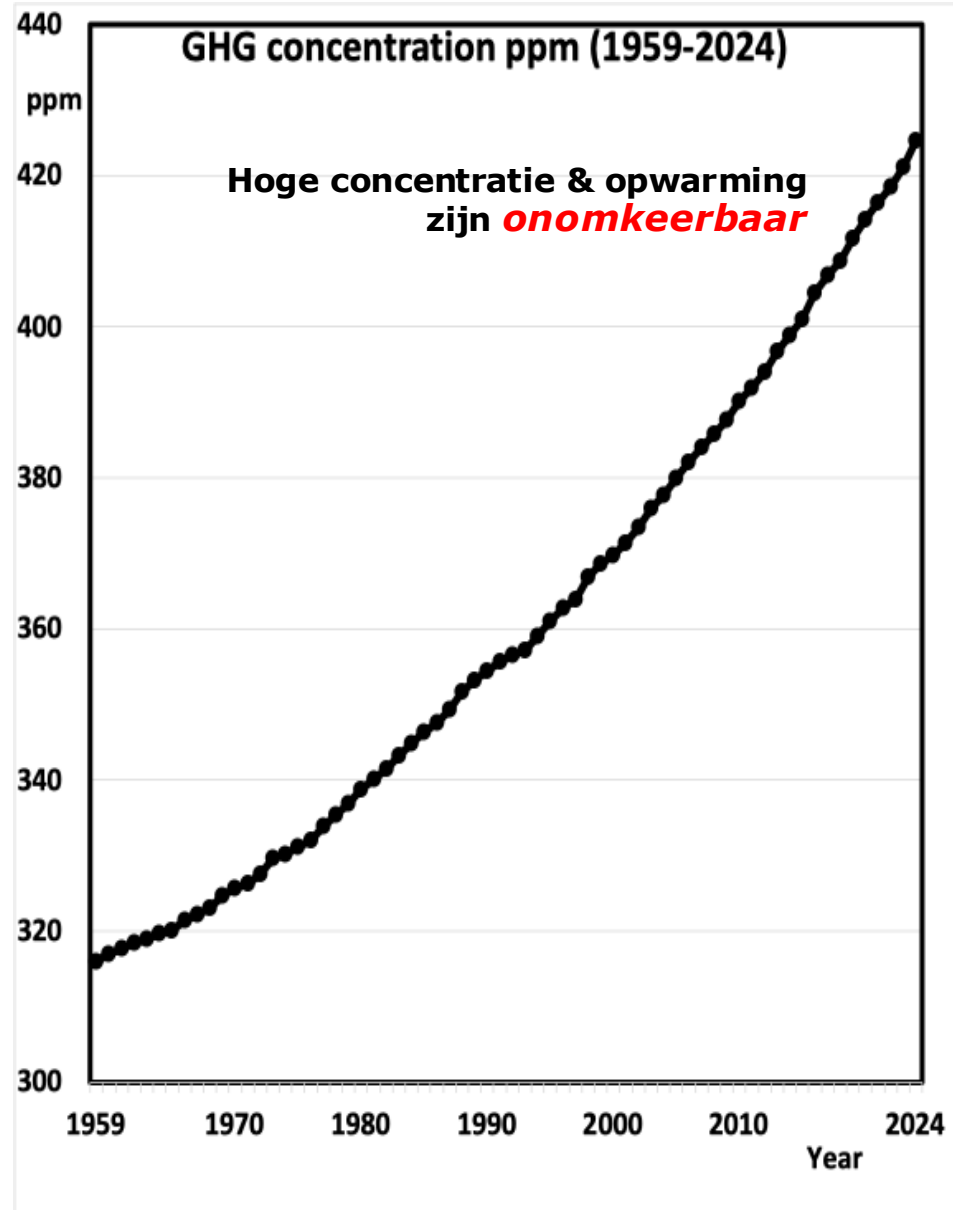
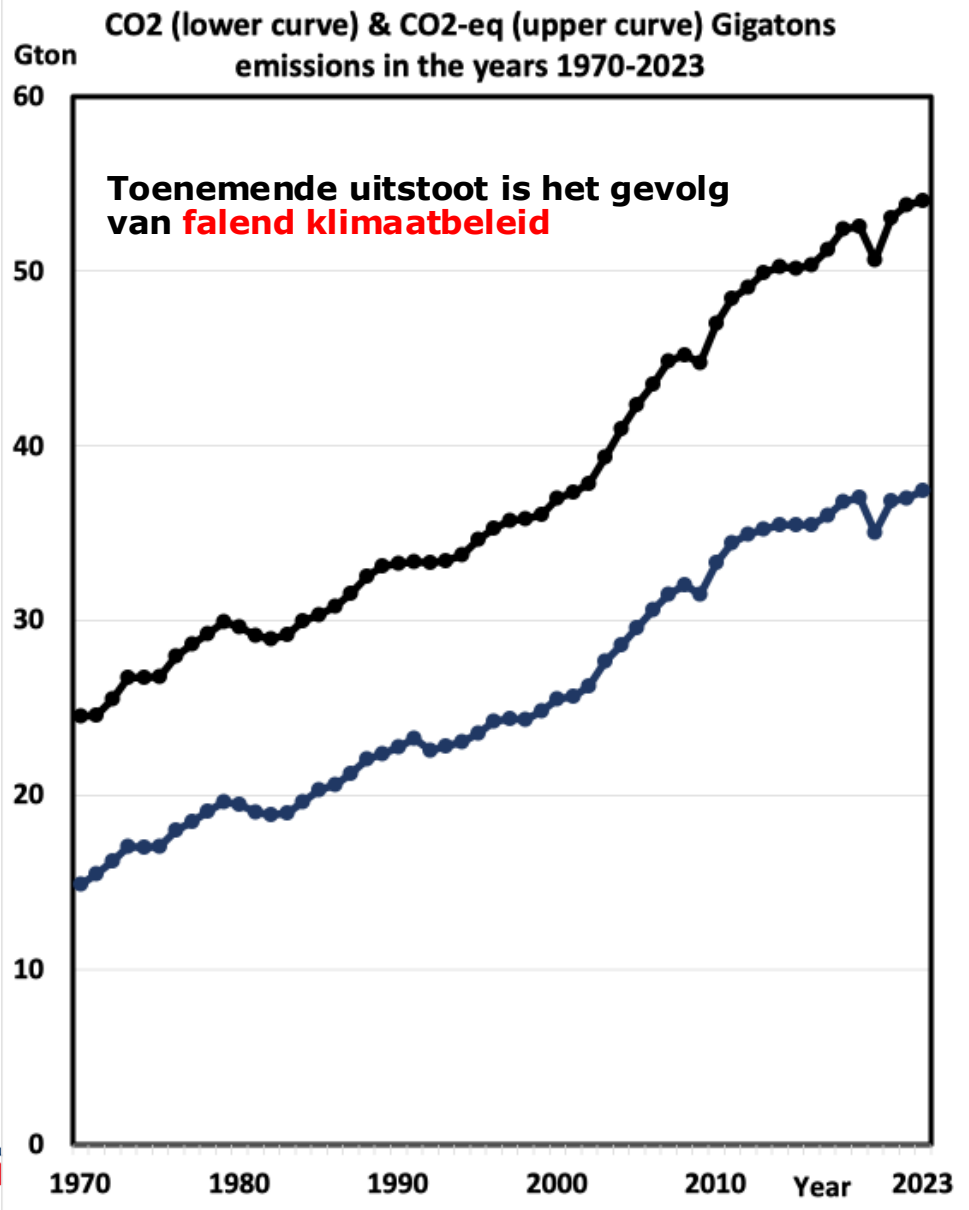
Totaal andere visie, instituties, aanpak, ... zijn nodig

Jean Lurçat: *La fin de tout*. Tapijt uit de reeks *Le Chant du Monde*, Angers
Het einde van alles ... de verwoesting van land, lucht, water, planten en dieren, ...
Enkel partikels blijven over.
De geknakte bloem herinnert aan vroegere tijden.



Opwarming van de Aarde veroorzaakt ontembare Klimaatverandering

Jaarlijkse uitstoot Gigaton CO₂ – CO₂-eq veroorzaakt stijgende BKG concentratie in de atmosfeer

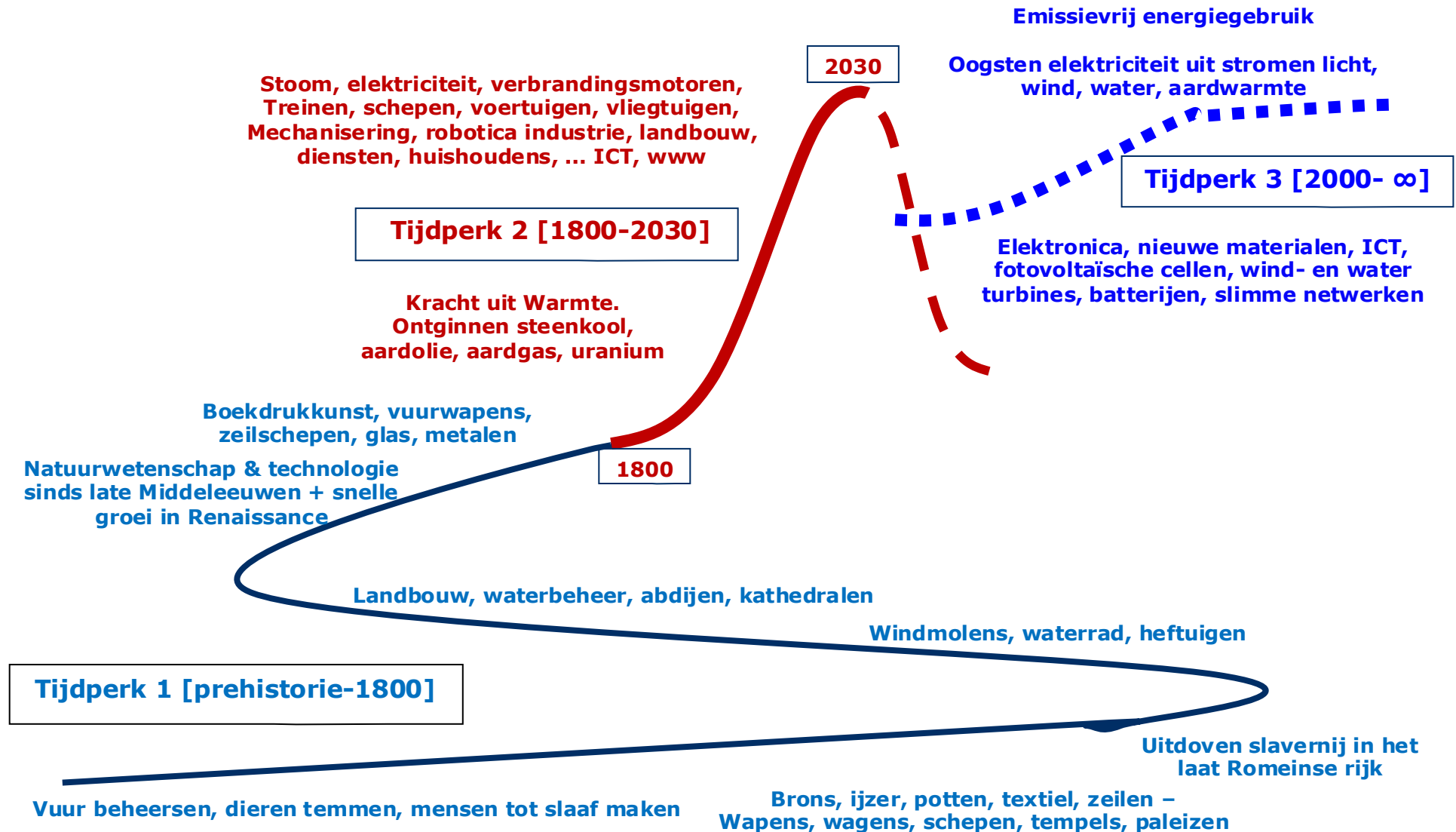


Drie tijdperken van energiegebruik en ermee verbonden Westerse ontwikkeling

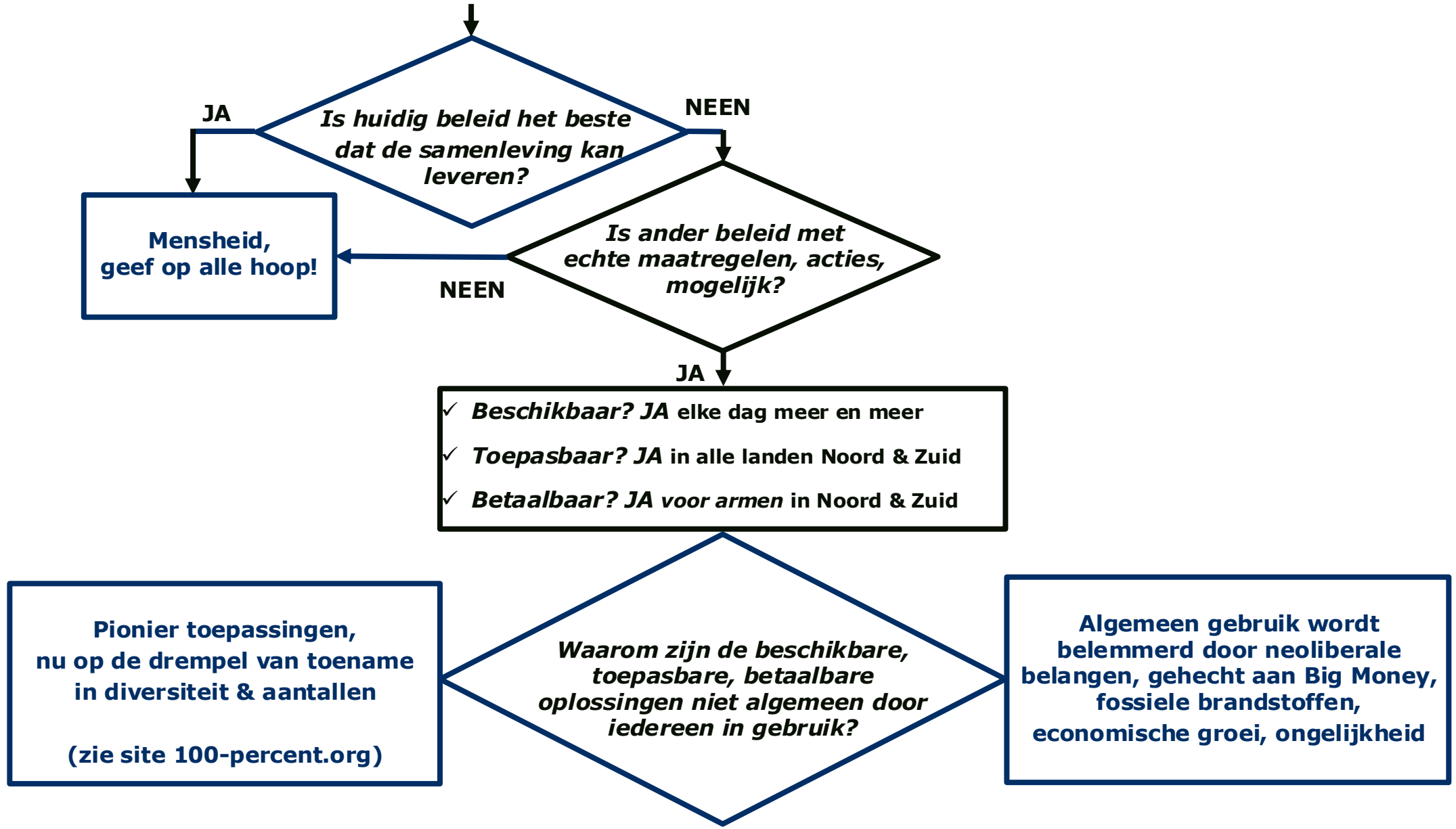
1 [prehistorie-1800]

2 [1800-2030]

3 [2000- ∞]



Logische benadering van energie- en klimaatbeleid



Transformatie Elementen

1.

Klimaatverandering *beslist* over de overlevingskansen van de mensheid

2.

Opwarming van de Aarde bepaalt omvang en snelheid van klimaatverandering

3.

Fossiel brandstofgebruik is de grootste veroorzaker van de opwarming

7.

Sleutelpositie en rol van Energie & Technologie

4.

Fossiel brandstofverkoop is de grootste bron van superwinsten voor *Groot Geld*

Risicovol, onethisch: Fossiele Brandstoffen, Waterstof, Atoomenergie.

Transformatie naar

5.

Superwinst stijgt met *artificiële schaarste* door VSA sancties, embargo's, oorlogen

Veilig, toekomstgericht, ethisch: Lokale Hernieuwbare Elektriciteit.

Beschikbaar, Toepasbaar, Betaalbaar voor alle landen en mensen:

Alles op hernieuwbare elektriciteit voor iedereen!

6.

VSA-militarisme verslindt fossiele brandstof en is de grootste BKG uitstoter in de wereld

8.

Neoliberaal belangen, Groot Geld, Kapitaalgroei, Fossiele brandstof, Ongelijkheid, ... belemmeren lokale hernieuwbare Elektriciteit

9.

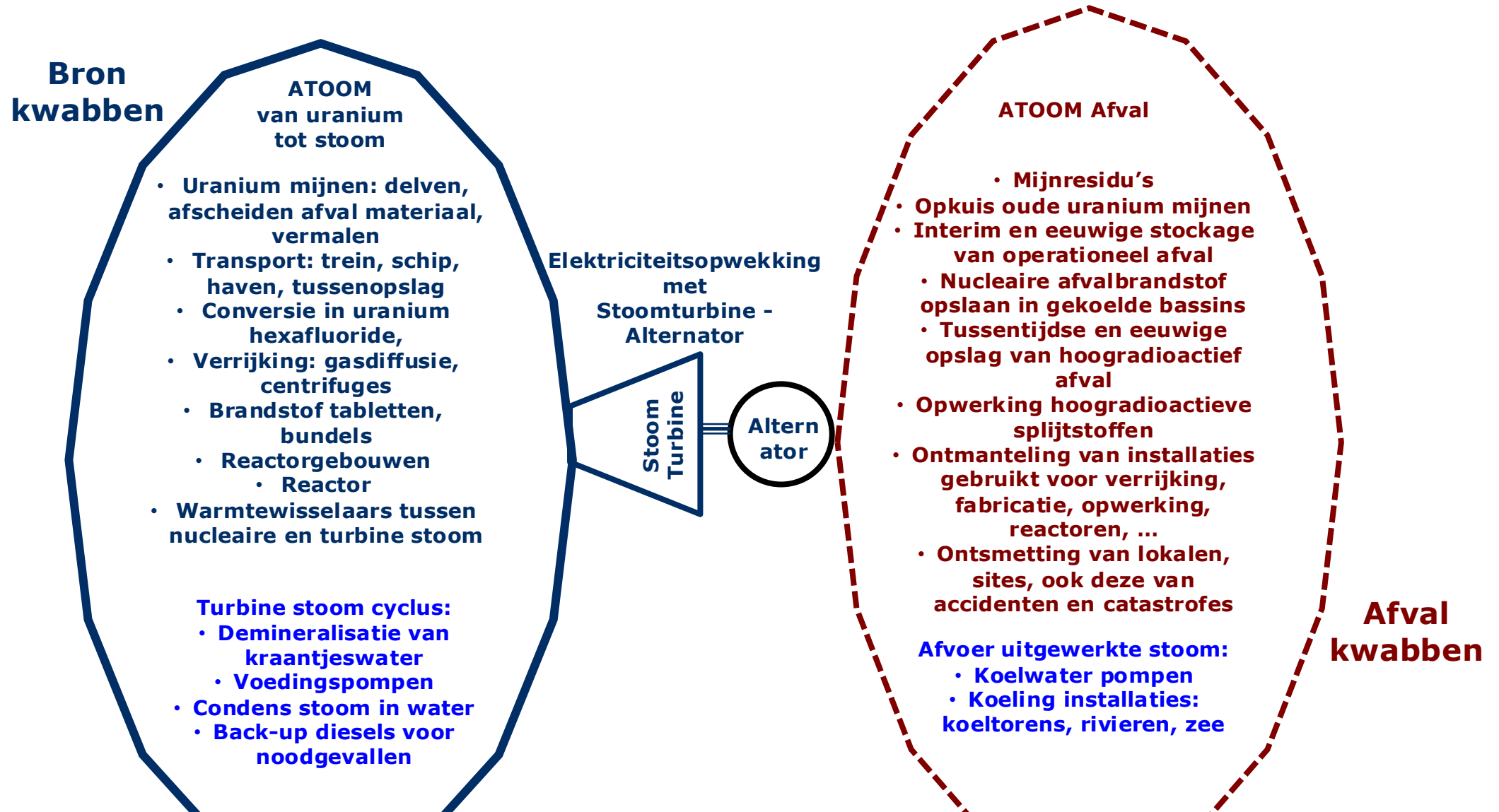
De glansrol van lokale hernieuwbare elektriciteit is veelzijdig (zie volgende slide)

Transformatie Elementen

9. De glansrol van lokale hernieuwbare elektriciteit is veelzijdig

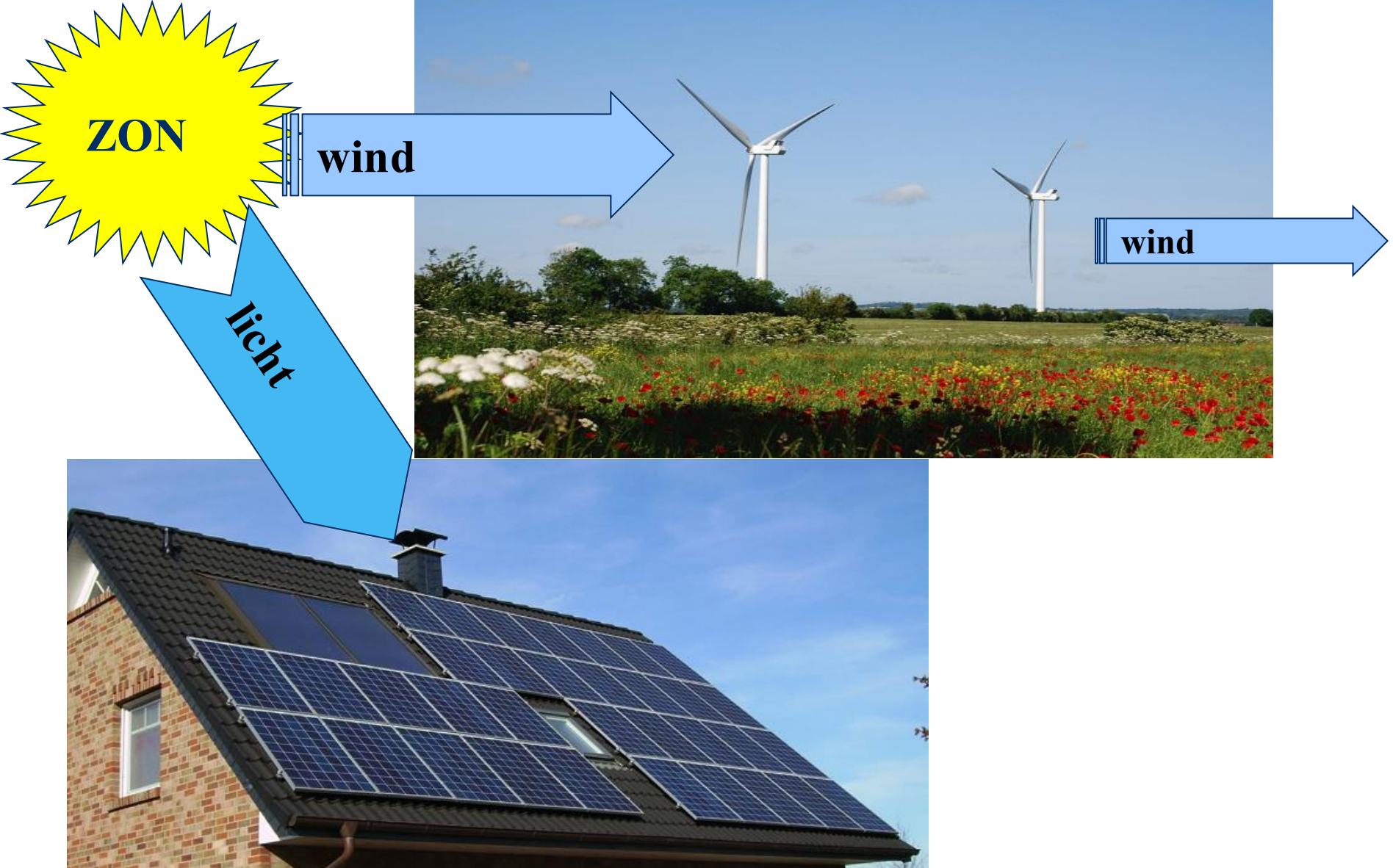
1. Elektriciteit is topkwaliteit energie, voor veel doeleinden. NIET voor oorlogen, vliegtuigen, oceaanschepen, ...
2. Door moderne technologie zijn elektriciteit uit zonlicht en wind, en batterijen alsmat efficiënter en goedkoper.
3. Elektriciteit is speerpunt & stormram om fossiele brandstoffen te bannen, en Aardse opwarming te stoppen.
4. De broeikasgasuitstoot nul maken kan als miljarden huishoudens goedkope elektriciteit uit licht en wind halen.
5. Het volk bezit de energieproductiemiddelen: geen episodische opstand maar blijvend, wereldwijd uitspreidend.
6. Elektriciteit maken via water koken is financieel duur + onmetelijke schade van de Aarde, Lucht, en Water.
7. Fossiele en atoomtechniek verlaten is efficiënt, natuurlijk ontgroeien op ongezien grote schaal.
8. Productieve capaciteit in de samenleving komt beschikbaar voor publieke en sociale doelen.
9. In lokale gemeenschappen met eigen energievoorziening groeien zelfstandigheid, waardigheid, gelijkheid .
10. Stevige lokale entiteiten zijn nodig voor democratische instituties om regio's, landen, de wereld te besturen.
11. Neoliberalisme wordt irrelevant: ethiek boven geld, en vrijheid, rechtvaardigheid, vrede, gelijkheid groeien.

Elektriciteit uit fossiele brandstof en uranium vereist dure bron en afval kwabben



Ieder atoomkernenergieproces (kweekreactor, fusie) kookt water. De onvermijdbare kwabben maken atoomkernenergie onrendabel voor ondernemers, investeerders, overheden, ... De samenleving, gewone mensen dragen uiteindelijk de lasten van de technocratische folies.

Oogsten van omgevingsenergie zonder bron en stort kwabben



WEDERZIJDIG VERSTERKENDE OPLOSSINGEN

Transformatie Spierpunt - Energie-economisch - Maatschappelijke impact



Drie hoofdkenmerken

(1) Financiële macht, geconcentreerd in superrijke clans en reuzenbedrijven, domineert onderdanige politici in strategische socio-economische besluitvorming.

Politici functioneren als democratische façade en zorgen voor het socio-economisch en ecologisch débris.

(2) Economische groei wordt aangejaagd voor winst, vergroting van de fortuinen van superrijken, waarbij talrijke ecologische grenzen sneuvelen.

[UNDP en Thomas Piketty: van de economische groeiwinsten over 1980-2016 ging 12% naar de 50% laagste loon trekkers, terwijl 27% door de 1% superrijken werden ingepalmd].

(3) Meer sociale rechtvaardigheid is geen politieke prioriteit.

Onmenselijke ongelijkheid is omschreven als *normaal*, het evidente verschil tussen *onvoldoend ondernemende* armen en de superrijken die economische groei aandrijven. Liefdadigheid volstaat als aanpak.

**Ongelijk bezit en inkomen tussen verschillende groepen van het volk,
en vage beloften over hogere levensstandaarden aan de horizon,
houden het volk in de neoliberale rat-race.
Zijn jij en ik niet ook deelnemer aan en slachtoffer van deze race?**

1. Intensief en onbeperkt gebruik van fossiele brandstoffen.

Zonder deze geconcentreerde, steeds beschikbare energielevering, zal de neoliberale economie instorten.

[Terwijl de uitstoot van broeikasgassen de klimaatcatastrofe zichtbaar aanwakkert].

2. Controle over geldschepping, geldstromen en opgestapelde fortuinen.

Met de geldhefbomen domineren superrijke clans en reuzenbedrijven politici in geldgedreven landen, en controleren ze de strategische socio-economische besluitvorming.

[Terwijl populisme floreert, totalitaire regimes opschuiven naar fascistisch extremisme, onmenselijke ongelijkheid groeit, en 'illegale' migratie uit arme landen onbeheersbaar is].

3. Wijdverspreide en dirigerende verhaalmacht in markteconomieën (en daarbuiten)

Media in handen van reuzengeld verzinnen verhalen van *vrije markten*, superieure Westerse ideologie en democratie, ... uitmondend in het mantra ***er is geen alternatief voor het neoliberalisme.***

[Terwijl ***enkel alternatieven mogelijk zijn*** om menselijk leven op Aarde te behouden. 'Het spookbeeld van invers totalitarianisme' in een 'gemanipuleerde democratie' is voelbaar (Wolin, 2008)].

Vernietig de drie pijlers om neoliberale doorbraak-2 (= de ondergang) te stoppen.

Humanity stands at a crossroads. Climate change, driven by relentless fossil fuel use, is pushing our planet toward irreversible breakdown. Yet the forces of neoliberalism—big money, fossil fuel lobbies, and the myths they uphold—block the very solutions that could avert catastrophe. *Era3 of Humanity* exposes these deceptions, dismantling the false promises of nuclear and hydrogen power, and showing how renewable electricity can form the backbone of a just and sustainable future.

Aviel Verbruggen argues that the road to a new era for humanity begins with cutting loose the grip of neoliberalism: unmasking its ideology, breaking the dominance of fossil fuels, and reclaiming money and governance for people and communities. But the path is not without risk. Transformative change threatens entrenched interests, and those who fight for climate, peace, justice, and equality face formidable dangers.

This book is both a stark warning and a call to action. It explores how ordinary, self-interested human beings can still choose cooperation over conflict, renewal over collapse: paradise over hell. The final chapters offer a vision of transformation, inviting readers to imagine and build an Era3 of humanity grounded in freedom, solidarity, and hope.



may fly

Era3 of humanity • AVIEL VERBRUGGEN
may fly

AVIEL VERBRUGGEN

Era

3

of

humanity

SHAPE PARADISE OR SLIP INTO HELL

**E-boek gratis
Open Access**

**via MayFly Books
&
via Auteur's site**

Gedrukt boek: €25

**bij De Groene
Waterman**

Antwerpen

Skip Amazon!